

Domovinska ljubezen.

Spisala Marija.

Tam na kraju zelenega gozda ob žuborečem potoku se je naslanjal učitelj Janko ob visoko smreko in zrl v dolino. Velika je bila ta dolina s prostranimi travniki in s prostranim poljem, bele hišice so gledale tako prijazno in vabljivo izza sadnega drevja. V daljavi se je vil dolg srebrn pas mogočne reke.

V dolino so bile uprte Jankove oči. Morda je njegovo srce zahrepenelo daleč tja čez reko, daleč proč od njegove rojstne vasice ...

Zakaj njegov pogled je bil otožen kakor bi nečesa iskal. Ako bi ga kdo vprašal po vzroku, bi molčal in povetil oči. Resnice ne bi hotel povedati, a lagal Janko ni nikdar.

Ne, ne, Janko si ne želi tja daleč čez reko!

Saj je šele včeraj prišel iz mesta onkraj reke nazaj v rodno vasico. Bil je skoro dva meseca pri stricu, da bi se nekoliko privadil mestu in da bi kratkočasil bogatega strica.

Kako rad je šel Janko tja pred dvema mesecema!

Takrat je še pokrival debel sneg dolino in goro, samotna in tiha je bila priroda. In prišel je stric, ki so se ga vsi tako razveselili, in prosil očeta, naj pusti Janka v mesto.

Rad mu je dovolil oče, deček je bil vesel. Kako tudi ne? Vso zimo je tičal v sobi, nikamor ni mogel zaradi predebelega snega. A je tako ljubil prirodo!

Nikdar ni bil še v mestu, nikdar pa tudi ni pozelel, da bi odšel z doma. Stric mu je pripovedoval, kako lepo je v mestu. Našteval mu je krasne palače, druge imenitne stavbe, široke trge s spomeniki, skratka: razložil mu je vso lepoto tega mesta. Koliko krasnih vrtov je v mestu, ki jih imenujejo parke, ki so spomladi polni bajnega cvetja!

Znal je pripovedovati tako lepo, da se je zdelo Janku, da bo ondi skoraj v malih nebesih. Izprehajal se bo lahko po širokih cestah, ker v mestu ne leži nikdar dolgo časa tako debel sneg kakor v „takih kotih“. Tako se je izrazil stric, ki mu ni bilo mar za domačo vas in je hrepenel nazaj v burno življenje.

Tako je prišel Janko v mesto.

Prvi teden se mu je zdelo ondi tako lepo, da se ni mogel nagledati vsega. Stric ga je vodil vsak dan in mu razkazoval, da bi se navadil in si zapomnil vse ceste in ulice.

Ugajalo mu je; a nečesa je pogrešal in sam ni vedel, kaj.

Še časih ponoči, preden je zaspal, se mu je zbudilo domotožje. Hudo mu je bilo po gozdu in po dolini. Kako bi se vrnil rad domov, proč od

krasnega mesta. A vedel je, da ne bo smel še tako kmalu oditi in bilo mu je še težje.

Prišla mu je v oko prva, druga solza in zaihtel je bridko. Bil je sam v sobici. Ni bilo mamice, da bi ji potožil, in ne očeta, ki bi ga pogladil po mehkih laseh in ga potolažil.

O, dober je bil njegov oče. Ves drugačen se mu je zdel nego so bili drugi očetje. Nikdar ni govoril trdo; njegov glas je bil mehak in mil, posebno če je govoril s svojim ljubljencem Jankom. Tudi njegovega brata Joška je ljubil; a Joško je bil bolj žive nravi nego Janko. Glasno in razposajeno se je razlegal njegov glas po hiši. Bil je dober, le učil se ni rad.

In Janko?

Take reči je premišljal Janko v nočeh, ko ni mogel spati v mestu. Čim dlje časa je bil z doma, tem večje je bilo njegovo hrepenenje.

Ko je pokrila pomlad prirodo s pestrim cvetjem, se je Janko izprehajal po čudovitih mestnih parkih. Divil se je krasnim cvetom, ki so bili tako lepo uvrščeni, drevesom, ki jih še ni videl nikdar.

A počasi se mu je ohladilo to občudovanje, in njegovo hrepenenje je bilo še nestrpneje.

Na domačih travnikih ne posaja slabotna človeška roka cvetic in za burno šumeče gozdove ne skrbi nihče drugi kakor Bog.

Slednjič je vendar poprosil strica, da se je odpeljal domov.

Domov! Kako veselo je bilo njegovo srce, drhtela je njegovo duša polna pričakovanja.

In ko je prišel domov, kako presrčno je objel mater in očeta! Ta mu je zašepetal: „Zdaj si zopet srečen, dragi sinko!“

Pokimal je Janko z glavo in se še bliže pritisnil k očetu. In radovali sta se dve ljubeči duši, radovala oče in sin, ko sta se zopet sešla doma.

Tisti večer je bil deček jako, jako srečen. Premišljal je, kako se bo drugi dan izprehajal po gozdu, ki je gotovo lepo ozelenel, in po travnikih, polnih pestrega cvetja.

Ali ta večer ga je čakalo po materinem mnenju še večje veselje. Po večerji, ko je bila zbrana še vsa družina okolo mize, je pričela mati: „Glej, Janko, tako smo se domenili, da te damo v latinske šole. Tako nam je nasvetoval stric, ker si se dosedaj učil tako pridno. Ti pa le glej, da se boš tudi v mestu tako pridno učil, pa boš lahko še gospod.“

Janko je nekaj časa strme poslušal. Veselo je vzkliknil, ko je slišal, da gre v latinske šole.

Rad se je učil, posebno kadar je sedel pod smreko ob gozdnem potoku. Toda v istem trenutku je pomislil: „In zopet boš moral ostaviti dom in oditi daleč proč.“

Hipoma se mu je storilo milo in povedil je glavico.

Čudno ga je pogledala mati, oče ga je vprašal: „Ali ne greš rad v šolo?“

„Rad grem, oče, rad, mamica,“ je odgovoril hitro in odločno.

„Truden je od vožnje, siromak,“ je sočutno dejala mamica in ga spravila spat.

Zadovoljno se je oddehnil Janko, ko je ležal v svoji posteljici, a zaspati ni mogel. Mučila ga je skrb, da bo moral črez dobrega pol leta zopet odtod. Saj če bi rekel očetu, da ne gre rad z doma, ne bi ga silili. A vedel je, da žele starši, da bi se učil dalje. A on ni mogel žaliti niti najmanje svojih dobrih roditeljev, zato je trdno sklenil, da ne pove nikomur o svoji togi.

Sicer bi se pa tudi sam težko ločil od šole.

„Zakaj ni neki v vasi nobene latinske šole?“ je pomislil; a vedel je, da to ne more biti. Vsak bi se mu smejal, kdor bi ga slišal.

S kakim veseljem bi se učil najtežjih predmetov tam v gozdu pod smrekami! Skrbelo je dečka, da se v mestu ne bo mogel učiti. Pogrešal bo vedno prelepih travnikov in gozdov. Oče in mati bosta žalostna, če ne bo imel dobrih uspehov.

Tako je premišljal Janko skoro vso noč. Večkrat so mu silile solze v oči, a premagal se je in ni hotel jokati. Zjutraj je pa precej po zajtrku hitel na svoj ljubljeni prostor in sedaj je slonel ob smreki in premišljal.

Solnce je že stalo visoko na nebu, Janko se je še vedno izprehajal po gozdu. A zdramil se je iz premišljanj in hitel domov.

Ko je stopil iz hoste in šel po dolini, se je vsa svetila od zlatih solnčnih žarkov. Žitno polje je zorelo, lahen vetrič je vel čreznje. Žito se je valovilo tako lepo in šumelo natiroma in skrivnostno o vesni, ki je prinesla v deželo toliko lepote...

* * *

Janko se je bil jako izpremenil, odkar se je vrnil iz mesta domov. Ni mnogo hodil med vesele tovariše, a tem več je bil na polju in v gozdu.

Skrbeti je začelo mater, kaj bi to pomenilo, a vedela ni, zakaj trpi njen otrok. Oče pa je kot učitelj bolj poznal nežne otroške duše in je kmalu uganil sinovo bol. Zakaj tudi on je tako goreče ljubil svojo rodno grudo. Janko se mu je še bolj smilil, ker ni vedel, kako bi ga potolažil.

Poklical ga je v svojo sobo. Prijel ga je za obe roki in ga posadil na kolena kakor takrat, ko je bil še čisto majhen.

„Janko, žalosten si, ker pojdeš zopet proč, ali ne?“ ga je vprašal.

Prestrašil se je deček, ker se mu niti sanjalo ni, da bi oče kaj slutil o njegovi boli. A vendar je odgovoril: „Da, oče!“ in povesil glavico.

„Tudi jaz sem že od nekdaj tako navezan na ta kos zemlje in ne bi se mogel za dlje časa ločiti od nje. In tudi tebi, Janko, se ni treba. Samo bodi zopet vesel, kakor si bil prej! Ti misliš, da bi bila z materjo žalostna, če ne bi šel v šole. A motiš se. Kaj nama pomaga, če bi žaloval in hiral v mestu, ko ti nudi domača zemlja toliko darov.“

„Ne, ne, oče! Dajte me rajši v mesto,“ je zaprosil Janko nežno, a odločno.

„Naj bo! A vedi, Janko, da te sprejmemo, ako te ne bo veselilo učenje, z veselim srcem nazaj v rodno hišo.“

Janko je objel očeta, potem pa odhitel ven.

* * *

Prišlo je poletje in z njim velike počitnice. Zdaj se je spomnil Janko sosedovega Milka, ki je hodil že v peti gimnazijski razred. Akoravno je bil mnogo starejši od našega prijatelja, sta bila vedno dobra tovariša. Vsakih počitnic se je veselil, da bi bil skupaj z Milkom. Bil je to vedno vesel mladenič, a bil je jako nežnega čuvstva. A zadnja leta je bil vedno modrejši, in Janko se je naučil marsikaj koristnega od njega. Toda letošnje počitnice ni pričakoval naš mladi prijatelj svojega tovariša s takim veseljem kakor sicer. Kazal se je na zunaj sicer veselega, a vedna skrb mu je grenila vsako zabavo. Rad bi razložil prijatelju svojo bol; a zdelo se mu je, da jo mora ohraniti samo zase, ker ga morda ne bo razumel.

Milko je prišel. Začudil se je sicer, ko je dobil Janka tako izpremenjenega. Večkrat ga je povpraševal, toda ta je trdovratno molčal. In to molčanje mu je delo še huje.

Nekega dne, ko sta se izprehajala po polju, je Milko prijel Janka za roko, mu pogledal v oči in mu del:

„Janko, tebe nekaj teži. Zakaj mi ne poveš? Zakaj nisi odkritosrčen svojemu prijatelju?“

Tedaj ni mogel deček več molčati. Skril je glavico v prijateljevo roko in zaihtel:

„Ah, Milko, ko bi vedel, kako se težko ločim od teh travnikov, od gozda in od rojstne vasi. Bojim se, da ne bom zmagoval v mestu, ker preveč se mi bo tožilo po domu. A učil bi se le tako rad.“

„Janko, glej, tudi meni se je godilo tako. Menda smo vsi tako navezani na domovje. S povešeno glavo sem hodil po mestu, učenje pa mi ni šlo nikakor ne. A imel sem dobrega profesorja. Poklical me je k sebi, in povedal sem mu vse.

In on mi je dejal:

Rad ti verujem, dragi Milko, da se ti toži po domu. Mnogo ti je že nudila domača zemlja in ti tudi še bo. Zdaj pa malo pomisli: Nadarjen deček si, in tvoji starši gledajo s tolikšnim zaupanjem v tvojo lepo bodočnost. Mnogo darov si že prejel od domače zemlje, ali se ne bi izkazal bolj hvaležnega sina, če bi ji tudi ti kaj pomagal, kakor če bi le vedno prejemal od nje? Morda ji boš, če se pridno učiš in se potem posvetiš kateremukoli stanu, lahko dajal mnogo, česar potrebuje tvoja domovina.

Tako me je poučil profesor, in razumel sem ga. Dobro sem premislil njegove besede in zopet sem se lotil z veseljem dela. Upam, da si me tudi ti razumel, kar sem ti povedal.“

Janko je molče prikimal in zamišljen zrl predse, nekaj časa sta šla po stezi dalje, kar se Janko ustavi, prime prijatelja za desnico in vzklikne:

„Dragi Milko, dobroto si mi storil, kako lahko mi je zdaj pri srcu. Zdi se mi, da ni bila moja ljubezen do doma nič lepa, nekaka sebičnost jo je izpodrivala. Zdaj sem se je zopet oprostil. In za to se imam zahvaliti tebi, Milko.“

Molče sta se objela prijatelja.

Dolgo časa sta se veselila počitnic. Janku se je zopet razjasnilo čelo, z veselim srcem je pričakoval šole. Mamici se je odvalil kamen od srca, oče je bil vesel, ko je videl sina zopet srečnega.

Pridno se je učil Janko v mestu. Ponosni so bili starši nanj, ko je prihajal o počitnicah domov in se izprehajal po gozdu. Zdelo se mu je, da je njegova ljubezen do domovja sedaj mnogo lepša in čistejša.

Cesarjeva 60letnica v Komendi.

Priobčila P. P.

Oglejte nas na sliki! Vaši tovariši in vaše tovarišice smo iz Komende. „Kje je Komenda?“ boste vprašali. Pod prelepimi Kamniškimi planinami blizu mesta Kamnika, eden najlepših krajev v kamniškem okraju.

Ali se še spominjate slavnega dne 2. decembra pretečenega leta 1908? Vsa širna Avstrija se je poklonila v ljubezni in hvaležnosti svojemu vladarju Francu Jožefu I. ob njegovi šestdesetletnici. — Tudi nam so takrat bila naša mlada srca polna otroške ljubezni in vdanosti do dobrega očeta Franca Jožefa I. Tudi mi smo slavili ta dan; vi vsi, ki čitate „Zvonček“, ste ga slavili, nekateri bolj, drugi manj slovesno.

V Komendi smo priredili prelepo spevoigro „Slava cesarju Francu Jožefu I.“, ki jo je nalašč za nas deco sestavil in zložil g. učitelj Emil Adamič. — Njegovo sliko vidite v današnjem „Zvončku“. — Mnogim je že znana ta igra, mnogi so jo sami priredili, drugi le slišali.

Prvi poizkus je bil to. Še nikdar nismo stopili na oder pred polne vrste gledalcev. A srce nam ni upadlo. Saj je toliko lepih pesemc, in mi vsi radi pojemo. Razveseliti pa smo hoteli tudi svoje ljube starše in vse druge občane, ki so prisostvovali igri.

V prvem dejanju spevoigre smo nastopili vojaki. Čake na glavi, sable ob pasu, kaj bi ne bili ponosni? — Junaško nam je bilo srce in pripravljeni smo bili, dati blago in kri za svojega vladarja.